

væsentlige ændringer (bl.a. beskæftigelse, miljø, transport, forbrugerbeskyttelse, landbrug og fiskeri). På en række områder indfører forfatningstraktaten udtrykkelige retsgrundlag, hvor EU hidtil har handlet på grundlag af mere generelle retsgrundlag. Dermed præciserer forfatningstraktaten formål og beslutningsprocedure på disse områder (f.eks. energi).

Den største ændring for det indre marked og andre politikker er hovedregelen om, at EU-love besluttes med den almindelige lovgivningsprocedure. For en række områder betyder det, at man går fra enstemmighed til kvalificeret flertal. Dette gælder også området for social sikring for vandrende arbejdstagere under det indre marked. Her har man dog indført en »nødbremse«, der gør det muligt for et enkelt medlemsland at blokere for vedtagelsen – i praksis ved at henvise beslutningen til Det Europæiske Råd, som træffer beslutning med konsensus.

Inden for samarbejdet om økonomiske og monetære politikker bygger forfatningstraktaten videre på, at euroen nu er en velfungerende valuta i størstedelen af EU. Eurolandenes indbyrdes samarbejde styrkes, herunder om budgetdisciplin og fælles økonomisk-politiske retningslinjer. Det præciseres, at lande, der står uden for euroen, ikke har stemmeret i visse spørgsmål, der alene gælder eurolande. Som noget nyt vælger eurolandenes ministre – den såkaldte eurogruppe – en fast formand for to et halvt år ad gangen.

1.7 De danske forbehold

Forfatningstraktaten viderefører de danske forbehold

- Det sikres, at alle fire danske forbehold forbliver intakte.

- Det er fortsat kun Danmark selv, der kan vælge at ophæve et eller flere forbehold.
- Danmark får som noget nyt ret til at beslutte at ændre det retlige forbehold til et forbehold med tilvalgsret.

De danske forbehold blev formuleret i den såkaldte Edinburgh-afgørelse af 12. december 1992 og er suppleret af en særlig protokol til Amsterdam-traktaten om Danmarks stilling. Forbeholdene vedrører unionsborgerskab, euroen, samarbejde om retlige og indre anliggender på overstatsligt grundlag, og samarbejde inden for fælles sikkerheds- og forsvarspolitik med indvirkning på forsvarsområdet.

Som protokol til forfatningstraktaten findes en opdateret version af protokollen til Amsterdam-traktaten om Danmarks stilling. Protokollen indeholder den nødvendige ajourføring af reglerne om forsvarsforbeholdet og af det retlige forbehold, således at disse forbehold forbliver intakte.

Som følge af forfatningstraktatens ophævelse af søjlestrukturen vil det retlige forbehold komme til at gælde også for samarbejdet på det strafferetlige område og politisamarbejdet. Det vil dermed få et væsentligt større omfang, end det har i dag.

Ikke mindst derfor indeholder protokollen som noget nyt en ret for Danmark til at træffe beslutning om en generel omdannelse af det retlige forbehold. En sådan ændring kan kun ske efter en folkeafstemning. Det nugældende retlige forbehold indebærer, at Danmark står uden for alt samarbejde, der er omfattet af forbeholdet. Omdannelsen af forbeholdet vil give Danmark ret til fra sag til sag at beslutte at deltage i samarbejdet på lige fod med de øvrige medlemslande, som det i dag kendes fra det britisk/irske forbehold inden for retlige og indre anliggender.

Forfatningstraktaten medfører ikke behov for særlige tilpasninger af Unions-borgerskabsfor-